

TARTALOM

BEVEZETÉS

TANKÖNYVHASZNÁLAT	11
-------------------------	----

A KÉSŐMODERNség VILÁGIRODALMÁBÓL

Thomas Stearns Eliot	12
<i>A háromkirályok utazása</i> (Vas István fordítása)	12
<i>Négy kvartett – részletek</i> (Vas István fordítása)	13
<i>Vásottkarom és Enyvestalp</i> – részlet a <i>Macskák könyvéből</i> (Tandori Dezső fordítása)	14
Ezra Pound	16
<i>A jócimbora balladája</i> (Képes Géza fordítása)	16
<i>In a Station of the Metro</i>	18
<i>Egy metróállomáson</i> (Károlyi Amy fordítása)	18
<i>A metró egyik állomásán</i> (Györe Balázs fordítása)	18
<i>Egy metróállomáson</i> (Terebess Gábor fordítása)	18
Gottfried Benn	18
<i>Kék óra</i> (Nemes Nagy Ágnes fordítása)	18
Federico García Lorca: <i>Alvajáró románc</i> (Nagy László fordítása)	19
Allen Ginsberg: <i>A leples bitang</i> (Orbán Ottó fordítása)	20
Franz Kafka	21
<i>Az átváltozás</i> (Györfly Miklós fordítása)	21
Vörös István: <i>A magázás művészete</i> – részletek	49
<i>A törvény kapujában</i> (Szabó Ede fordítása)	50
Albert Camus: <i>Sziszüphosz mítosza</i> – részletek (Dobossy László fordítása)	51
Mihail Bulgakov	53
<i>A Mester és Margarita</i> – részletek (Szöllősy Klára fordítása)	53
Első könyv, 1. fejezet – részlet	53
Első könyv, 12. fejezet – részlet	56
Második könyv, 32. fejezet – részlet	57
Bertolt Brecht	59
<i>Kurázi mama és gyermekei</i> – részletek (Nemes Nagy Ágnes fordítása)	59
1. jelenet – részlet	59
3. jelenet – részlet	60
Samuel Beckett	62
<i>Godot-ra várva</i> – részletek (Kolozsvári Grandpierre Emil fordítása)	62

Első felvonás – részletek	62
Második felvonás – részletek	63
Makszim Gorkij: <i>Éjjeli menedékhely</i> – részletek (Gábor Andor fordítása)	65
Első felvonás – részletek	65
Harmadik felvonás – részletek	66
Negyedik felvonás – részlet	67
Friedrich Dürrenmatt: <i>A fizikusok</i> – részletek (Ungvári Tamás fordítása)	67
Első felvonás, 1. jelenet – részlet	67
Második felvonás 5. jelenet – részlet	69
Második felvonás 7. jelenet – részlet	70
Arthur Miller: <i>Az ügynök halála</i> – részletek (Ungvári Tamás fordítása)	72
1. felvonás – részletek	72
2. felvonás – részlet	74

PILLANTÁS A POSZTMODERN VILÁGIRODALOMRA

Bohumil Hrabal: <i>Táncórák idősebbeknek és haladóknak</i> – részletek (Hosszú Ferenc fordítása)	76
Esterházy Péter: <i>Hrabal könyve</i> – részletek <i>A hűtlenség fejezetéből</i>	78
Gabriel García Márquez	80
<i>Száz év magány</i> – részlet (Székács Vera fordítása)	80
Umberto Eco: <i>A rózsza neve</i> (Barna Imre fordítása)	83
Második nap, éjszaka – részlet	83
Jorge Luis Borges: <i>Bábeli könyvtár</i> – részletek (Boglár Lajos fordítása)	88
Tom Stoppard	90
William Shakespeare: <i>Hamlet</i> . Második felvonás, 2. szín – részlet (Arany János fordítása)	90
<i>Rosencrantz és Guildenstern halott</i> . Első felvonás – részletek (Vas István fordítása)	91

A HOLOKAUSZT-TÉMA AZ IRODALOMBAN

Radnóti Miklós	96
<i>Hetedik eloga</i>	96
<i>Razglednicák</i>	97
<i>Tajtékos ég</i>	98
<i>Gyökér</i>	98
<i>Cigány lágerének</i> – részlet	99
Az eredeti cigány szöveg első két strófája	99
<i>Anne Frank naplója (A hátsó traktus)</i> – részletek (F. Solti Erzsébet fordítása)	100
Szép Ernő: <i>Emberszag</i> – részlet	102
Elie Wiesel: <i>Az éjszaka</i> – részlet (Balabán Péter fordítása)	102
Jorge Semprun: <i>A nagy utazás</i> – részletek (Réz Pál fordítása)	103

Paul Celan	105
<i>Halálfüga</i> (Lator László fordítása)	105
Pilinszky János	106
<i>Harmadnapon</i>	106
<i>Ravensbrücki passió</i>	107
<i>Harbach 1944</i>	107
Örkény István	108
<i>In memoriam dr. K. H. G.</i>	108
<i>Az otthon</i>	108
Kertész Imre	109
<i>Sorstalanság</i> – részletek	109
1. fejezet – részlet	109
1. és 2. fejezet – részletek	109
4–5. és 7. fejezet – részletek	111
9. fejezet – részletek	113

DIKTATÚRÁK VILÁGA A MODERNSÉGBEN

Thomas Mann	114
<i>Mario és a varázsló</i> (Sárközi György fordítása)	114
József Attila: <i>Thomas Mann üdvözlése</i>	141
Alekszandr Szolzsenyicin: <i>Ivan Gyenyiszovics egy napja</i> – részletek (Wessely László fordítása)	142
George Orwell: <i>1984</i> – részletek (Sziójgyártó László fordítása)	
Első rész, 5. fejezet – részlet	146
Harmadik rész, 3. fejezet – részlet	146
Illyés Gyula	147
Egy mondat a zsarnokságról	147
Déry Tibor: <i>Szerelem</i>	150
Örkény István	157
<i>Tóték</i> , 2. rész 1. kép – részlet	157
Bodor Ádám	160
<i>A krétaszag eredete</i>	160
<i>B. R. megdicsőülése</i>	161

A KORSZAK MAGYAR KÖLTÉSZETÉBŐL

József Attila	164
<i>Tiszta szívvel</i>	164
<i>József Attila</i>	164
<i>Nemzett József Áron</i>	164

<i>Kész a leltár</i>	165
<i>Ringató</i>	165
<i>Klárások</i>	166
<i>Medáliák</i>	166
<i>Reménytelenül</i>	168
<i>Külvárosi éj</i>	168
<i>Téli éjszaka</i>	171
<i>Elégia</i>	173
<i>Óda</i>	175
<i>Eszmélet</i>	178
<i>A Dunánál</i>	179
<i>Hazám</i>	181
Petri György: <i>Álljon meg a menet!</i> – részlet	183
Pilinszky János: <i>József Attila</i>	183
Nagy László: <i>József Attila!</i>	183
<i>Tudod, hogy nincs bocsánat</i>	185
<i>Kései sirató</i>	186
<i>Gyermekké tettél</i>	187
<i>Nem emel föl</i>	188
<i>(Karóval jöttél...)</i>	188
Szabó Lőrinc	189
<i>Az Egy álmai</i>	189
<i>Semmiért egészen</i>	190
<i>Tücsökgzene – részletek</i>	191
1. <i>A nyugodt csoda</i>	191
9. <i>Egy Volt a Világ</i>	191
128. <i>A kíváncsiság</i>	192
229. <i>Széthullott világ</i>	192
243. <i>Babits</i>	193
274. <i>Te meg a Világ</i>	193
350. <i>Búcsú</i>	194
351. <i>...kilátón...</i>	194
352. <i>...a nagy, kék réten...</i>	195
<i>Mozart hallgatása közben</i>	195
Illyés Gyula: <i>Bartók</i>	196
Radnóti Miklós	198
<i>Tétova óda</i>	198
<i>Nyolcadik ecloga</i>	199
<i>À la recherche...</i>	201
Kovács András Ferenc: <i>Radnóti-változatok</i>	202
Pilinszky János	202
<i>Apokrif</i>	202

<i>Négysoros</i>	205
<i>Címerem</i>	205
<i>Kárhozat</i>	205
Nemes Nagy Ágnes	206
<i>Között</i>	206
<i>Fák</i>	207
<i>A tárgyak</i>	207
Weöres Sándor	208
<i>Rongyszőnyeg – részletek</i>	208
4 (<i>Barátom, ki azt mondd...</i>)	208
51 (<i>E világ szűk nekem...</i>)	208
127 (<i>Ki minek gondol, az vagyok annak...</i>)	209
<i>Négy korál – részlet</i>	209
<i>Fughetta</i>	210
<i>Psyché – részletek</i>	210
<i>Hegyaljai évek. 1808–1812</i>	210
<i>Patak parttyán</i>	210
<i>Emlék</i>	210
<i>A habozó türelmetlen</i>	211
<i>Bolyongás évei. 1813–1816</i>	211
<i>Egy lovász fihoz</i>	211
<i>Psyche confessioja</i>	212
<i>Asszony-évek. 1817–1831</i>	212
<i>Már nem csudálnak</i>	212
<i>Tükör előtt</i>	213
[Psyché ars poetica jellegű szövegeiből]	213
<i>Töldy Ferencz Úrhoz – részlet</i>	213
<i>Ungvárnémeti Tóth László emlékezetére – részlet</i>	214
<i>Utószó – részletek</i>	214
(<i>Ezen Traductio Historiája</i>) – részlet	214
<i>Egy könyv árúshoz</i>	215
[A fiktív nőalak valódi létezésének érzetét keltő szövegekből]	215
(<i>Eme pásztori Idyllium megett...</i>) – részlet	215
[<i>Ugyane cédula hátlapján:</i>]	215
<i>A játészó Erósz</i>	216
<i>Egy kortárs Psychéről – részlet</i>	216
<i>Utószó – részletek</i>	216
Esterházy Péter: Csokonai Lili: Tizenhét hattyúk – részlet	217
<i>A szüzességelvesztéshattyú – részlet</i>	217
Parti Nagy Lajos: Sárbogárdi Jolán: A test angyala – részlet	218
Kovács András Ferenc: Jack Cole daloskönyve – részlet	220
<i>Sziú éjszakák, navaho nappalok</i>	220

Nagy László	221
<i>Versben bujdosó</i>	221
<i>Verseim verse</i>	222
<i>Ki viszi át a szerelmet</i>	223
<i>Menyegző</i> – részletek	223
Juhász Ferenc: <i>A szarvassá változott fiú kiáltozása a titkok kapujából</i> – részlet	226
Márai Sándor	228
<i>Halotti beszéd</i>	228
Szilágyi Domokos	230
<i>Bartók Amerikában</i>	230

A KORSZAK MAGYAR SZÉPPRÓZÁJÁBÓL

Ottlik Géza	236
<i>Iskola a határon</i> – részletek	236
Első rész: Non est volentis. 15. fejezet – részlet	236
Az elbeszélés nehézségei. Szeredy az uszodában 1957-ben – részletek	238
Az elbeszélés nehézségei. Medve kézírata – részletek	238
Első rész: Non est volentis. 14. fejezet – részlet	239
Második rész: Sár és hó. 1. fejezet – részletek	239
Második rész: Sár és hó. 2. fejezet – részlet	239
Második rész: Sár és hó. 4. fejezet – részlet	240
Második rész: Sár és hó. 5. fejezet – részlet	240
Második rész: Sár és hó. 11. fejezet – részletek	240
Harmadik rész: Sem azé, aki fut. 24. fejezet – részlet	241
Grecsó Krisztián: <i>Mellettem elférsz</i> – részlet	241
Tamási Áron	242
<i>Kányák a templomban</i>	242
Örkény István	245
<i>Használati utasítás</i>	245
<i>Arról, hogy mi a groteszk</i>	246
<i>Leltár</i>	247
<i>Gondolatok a pincében</i>	247
<i>Jelenség</i>	248
Erdős Virág: <i>Az Örkény-jelenség</i> (2)	248
Erdős Virág: <i>Az Örkény-jelenség</i> (4)	248
<i>Információ</i>	248
<i>Közvélemény-kutatás</i>	249
<i>A termelés zavartalanul folyik</i>	250
Mészöly Miklós	250
<i>Térkép Aliscáról</i>	250

Esterházy Péter: <i>Mészöly Miklós tündöklése</i> – esszérészlet	253
Mándy Iván	254
<i>A szicíliai</i>	254

FELNEVELŐ ÉS FORMÁLÓ KÖZÖSSÉGEK

Nádas Péter	256
<i>Egy családregény vége</i> – részletek	256
Gion Nándor: <i>Virágos Katona</i> – részletek	259
I. fejezet – részlet	259
II. fejezet – részlet	260
III. fejezet – részlet	260
XI. fejezet – részlet	261
Szabó Magda: <i>Régimódi történet</i> – részlet	262
Illyés Gyula	264
<i>Puszták népe</i> – részletek	264
1. fejezet: <i>Pusztá a Dunántúlon. A pusztá lakóinak lelkiülete</i> – részletek	264
8. fejezet: <i>A fegyelem és fegyelmezés. A munkabeosztás és a munkamenet. A cseléd közönye s a közöny oka</i> – részletek	265
11. fejezet: <i>A gyermek nevelése, felvilágosítása, barátkozása. A szerelem</i> – részletek	265
19. fejezet: <i>Akik kiemelkednek. A második és harmadik nemzedék. Út a társadalomba</i> – részletek	266
Lakatos Menyhért: <i>Füstös képek</i> – részletek	268
Márai Sándor	271
<i>Egy polgár vallomásai</i> – részletek	271
I. kötet, I. rész, 7. fejezet – részletek	271
I. kötet, I. rész, 12. fejezet – részletek	272
I. kötet, IV. rész, 3. fejezet – részletek	272

MODERN DRÁMAIRODALMUNKBÓL

Németh László	274
<i>Villámfénynél</i> . Negyedik felvonás – részlet	274
Sütő András: <i>Csillag a máglyán</i> – részlet	276
Spiró György	279
<i>Prah</i> – részletek	279
Háy János: <i>A Gézagyerek (Istendráma)</i> – részletek	284
I. felvonás, 14. jelenet – részlet	284
I. felvonás, 16. jelenet – részlet	284
II. felvonás, 13. jelenet – részlet	284

POÉTIKAI FORDULAT IRODALMUNKBAN

Tandori Dezső	286
<i>Az összefüggés kellekei</i>	286
<i>Herakleitosz-emlékoszlop</i>	287
Orbán Ottó	288
<i>A XX. század költői</i>	288
<i>Melyben Balassi módján fohászkodik</i>	289
Petri György	289
<i>A delphoi jós hamiscsödöt jelent</i> – részlet	289
„ <i>Ötven félé</i> ” – részlet	290
<i>Vagyok, mit érdekelne</i> – részlet	290
Parti Nagy Lajos	291
<i>Jaj cica...</i>	291
(mák)	291
(ponty)	291
(büfezz)	291
<i>Szódalovaglás</i> – részletek	291
<i>Szívlapát</i> (holaha zanzák) – részlet	292
Esterházy Péter	292
<i>Függő</i> – részlet	292
Darvasi László	293
<i>A szerződés</i>	293
Garaczi László	293
<i>Pompásan buszozunk!</i> – részlet	293